

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΝΕΑΠΟΛΙΣ ΠΑΦΟΥ

**ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ**

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ: Ο ρόλος της ηγεσίας στη διαχείριση της
επιθετικότητας (εκφοβισμός) και θυμού στο Δημοτικό Σχολείο.**

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΦΟΙΤΗΤΗ: Μητσόπουλος Μηνάς

Θεσσαλονίκη, Μάιος 2016

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	4
ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ – ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΝΟΙΕΣ	6
Παραβατική - αποκλίνουσα συμπεριφορά.....	6
Νεανική - Ανήλικη παραβατικότητα	8
Θεωρητικές προσεγγίσεις – μορφές και παράγοντες.....	10
Θεωρητικές προσεγγίσεις της εφηβικής παραβατικότητας	10
Βιολογικές προσεγγίσεις	11
Ψυχολογικές προσεγγίσεις	12
Κοινωνιολογικές προσεγγίσεις.....	13
Μορφές της νεανικής παραβατικότητας	14
Ο χώρος του σχολείου – σχολικός εκφοβισμός	16
Παράγοντες της νεανικής παραβατικότητας	17
Ο ρόλος της οικογένειας στην εκδήλωση νεανικής παραβατικότητας	24
Έργο και ρόλοι του εκπαιδευτικού (ηγέτη).....	28
Σκοπός- στόχοι της έρευνας	30
Εργαστήριο 5 ^ο - Διαφορετικότητα	34
Δ. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ.....	36
Εργαστήριο 4 ^ο - Ενσυναίσθηση και αλληλεγγύη	40
Δ. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ.....	41
Εργαστήριο 8 ^ο - Αντιμετώπιση του εκφοβισμού και της βίας στο σχολείο.....	43
Δ. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ.....	46
Η ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	51
Το δείγμα της έρευνας	51
Τεχνική συλλογής δεδομένων- Ερωτηματολόγιο	51
Ερευνητική διαδικασία	53
Μέθοδος ανάλυσης δεδομένων	54

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΤΟΥ Α΄ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ.....	55
Ατομικά στοιχεία δείγματος.....	55
Στατιστικά αποτελέσματα του Α΄ ερωτηματολογίου	56
ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ του Β΄ ερωτηματολογίου.....	60
Πρόληψη- συμπεριφοράς των παιδιών - Δράσεις παρέμβασης στο σχολικό πλαίσιο ..	67
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	69
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	77
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	82
Ερωτηματολόγιο Δια-προσωπικής και Ενδο-προσωπικής προσαρμογής (ΕΔΕΠ)	82
Ερωτηματολόγιο Δυνατοτήτων και Δυσκολιών	88
Ερωτηματολόγιο Δυνατοτήτων και Δυσκολιών -μαθητών	92
Ερωτηματολόγιο Δυνατοτήτων και Δυσκολιών - εκπαιδευτικών	96

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η πρόταση της Διπλωματικής Εργασίας μου έχει σκοπό να ενημερώσει τους αρμόδιους επιβλέποντες για το θέμα που θα επιθυμούσα να ερευνήσω, καθώς και την πορεία που θα ακολουθήσω. Η παρούσα εργασία αποσκοπεί στη διαχείριση της επιθετικότητας (εκφοβισμού) και του θυμού στο Δημοτικό Σχολείο μέσω της εφαρμογής ενός σχεδίου δράσης στην τάξη με την ονομασία: «Ο ρόλος της ηγεσίας στη διαχείριση της επιθετικότητας (εκφοβισμός) και θυμού στο Δημοτικό Σχολείο» με εναλλακτικούς τρόπους μάθησης.

Εφαρμόστηκε σε 26 μαθητές δημοτικού σχολείου της Γ΄ τάξης Ιδιωτικού Σχολείου σε διάρκεια ενός διδακτικού έτους. Οι μαθητές μέσα από ομαδικά παιχνίδια, δραστηριότητες και συζητήσεις εξοικειώθηκαν με τα συναισθήματά τους και κυρίως του θυμού, βελτίωσαν τη συμπεριφορά τους, ανέπτυξαν τεχνικές αποφυγής συγκρούσεων, υιοθέτησαν εναλλακτικές στρατηγικές αντίδρασης, χρησιμοποίησαν μεθόδους χαλάρωσης και εκτόνωσης και βελτίωσαν τη συνεργασία και τις διαπροσωπικές τους σχέσεις μεταξύ τους.

Ο εκφοβισμός και η βία στο σχολείο έχουν αρχίσει να γίνονται αντικείμενα προσοχής, συζήτησης και μελέτης και στην Ελλάδα. Τα αίτια και οι παράγοντες που προκαλούν το έντονο αυτό φαινόμενο της σχολικής βίας είναι κυρίως κοινωνικά, ψυχολογικά αλλά και παθολογικά. Πολλά από τα παιδιά που εκδηλώνουν βίαιη συμπεριφορά στο σχολείο συνεχίζουν να εκδηλώνουν επιθετική συμπεριφορά και ως ενήλικες. Η βία εμφανίζεται παντού: στο σπίτι, στο σχολείο, στις κοινωνικές συναναστροφές. Τα παιδιά που εκδηλώνουν αντικοινωνική συμπεριφορά εμφανίζονται ως μπελάς της οικογένειας, της τάξης, της αυλής, της γειτονιάς.

Τα χαρακτηριστικά της αποκλίνουσας συμπεριφοράς είναι η επιμονή, η διαχυτικότητα και η νοσηρότητα. Οι κατηγορίες διαταραγμένης συμπεριφοράς είναι: τα συναισθηματικά προβλήματα, τα προβλήματα συμπεριφοράς με φτωχή πρόγνωση, ο αυτισμός, η σχιζοφρένεια, η υπερκινητικότητα, και τα προβλήματα μάθησης.

Ο εκφοβισμός είναι μια υποκατηγορία επιθετικής συμπεριφοράς. Τα αγόρια και τα κορίτσια διαφέρουν ως προς το είδος του εκφοβισμού που χρησιμοποιούν συχνότερα και του οποίου είναι συχνότερα οι αποδέκτες. Περίπου 1 στους 5 μαθητές έχει βιώσει την εμπειρία του εκφοβισμού. Η συχνότητα του φαινομένου είναι μεγαλύτερη στο νηπιαγωγείο, όπου έχουν αναφερθεί ποσοστά έως και 22,6% και στις

πρώτες τάξεις του δημοτικού. Τα κρούσματα αυξάνουν πάλι στις πρώτες τάξεις του γυμνασίου και μειώνονται στις τελευταίες τάξεις του γυμνασίου.